



Η ΜΟΥΣΙΚΗ ΣΤΗΝ ΨΗΦΙΑΚΗ ΕΠΟΧΗ

ΔΙΕΘΝΕΣ ΣΥΝΕΔΡΙΟ | ΨΗΦΙΑΚΕΣ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΕΣ & ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΤΩΝ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΩΝ

ΑΘΗΝΑ, ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ 22-24, ΚΕΝΤΡΟ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ ΙΔΡΥΜΑ ΣΤΑΥΡΟΣ ΝΙΑΡΧΟΣ

ΣΥΝΟΨΕΙΣ

“Η Μουσική Στην Ψηφιακή Εποχή: Streaming & Τεχνητή Νοημοσύνη”, ήταν ένα διεθνές forum που συνδιοργάνωσε ο ΑΠΟΛΛΩΝ (ΟΣΔ συγγενικών δικαιωμάτων Ελλήνων μουσικών) και η FIM (Διεθνής Ομοσπονδία Μουσικών). Καθώς **το περιεχόμενο που παράγεται από Τεχνητή Νοημοσύνη και η κυριαρχία των πλατφορμών streaming εξαπλώνονται**, το συνέδριο εξέτασε πώς **τα μοντέλα εσόδων, τα νομικά πλαίσια και η καλλιτεχνική εργασία αναδιαμορφώνονται** σε μια ψηφιακή οικονομία που δίνει προτεραιότητα στην κλίμακα έναντι της βιωσιμότητας.

Το συνέδριο συγκέντρωσε καλλιτέχνες, επαγγελματίες της μουσικής βιομηχανίας, νομικούς, ακαδημαϊκούς, πολιτικούς, διανοητές και τεχνολόγους γύρω από τρία κεντρικά ερωτήματα:

- Πώς διασφαλίζονται **βιώσιμα και δίκαια μοντέλα αμοιβής** σε μια κορεσμένη ψηφιακή αγορά;
- Πώς προστατεύονται τα δικαιώματα των δημιουργών όταν **τα συστήματα ΤΝ εκπαιδεύονται με το έργο τους το οποίο στη συνέχεια ανταγωνίζονται;**
- Ποιος πρέπει να είναι ο ρόλος του νομοθέτη στη διαμόρφωση **ηθικής ΤΝ και δικαιότερων ψηφιακών αγορών**, χωρίς να εμποδίζεται η καινοτομία;

Το πρώτο πάνελ έθεσε τον τόνο του συνεδρίου, αντιπαραβάλλοντας τα ιστορικά έσοδα του streaming με τη γενικευμένη δυσарέσκεια των καλλιτεχνών.



APOLLON
GREEK MUSICIANS'
COLLECTING SOCIETY



A. **STREAMING** | Η ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ ΤΩΝ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΩΝ

1. Εισήγηση από τον Γ.Γ. του ΑΠΟΛΛΩΝΑ, Ντίνο Γεωργούντζο

Ο Γεωργούντζος υποστήριξε ότι το streaming μετέτρεψε την ηχογραφημένη μουσική από προϊόν σε **κεντρικά ελεγχόμενη υπηρεσία**, ενισχύοντας κυρίως τις πλατφόρμες και τους μεγάλους μεσάζοντες, ενώ οι περισσότεροι καλλιτέχνες λαμβάνουν απειροελάχιστα κλάσματα του σεντ ανά stream. Έδειξε ότι περίπου 70% των παγκόσμιων εσόδων ηχογραφημένης μουσικής προέρχεται πλέον από το streaming, αλλά **μόνο γύρω στο 10% φτάνει στους ερμηνευτές**, με ακραία ανισότητα: περίπου 0,5% των καλλιτεχνών απορροφούν το 90% των streams, ενώ το Spotify δεν πληρώνει πλέον καθόλου για κομμάτια με λιγότερα από 1.000 ετήσια streams.

Τόνισε ότι **οι μη βασικοί μουσικοί (μουσικοί ηχογραφήσεων, μέλη ορχήστρας, backing vocalists) δεν παίρνουν τίποτα από το streaming, παρότι δικαιούνται αμοιβές στη ραδιοτηλεοπτική μετάδοση**. Αυτό οφείλεται στο ότι το streaming αντιμετωπίζεται νομικά ως δικαίωμα διάθεσης στο κοινό (making available, on-demand) και όχι ως επικοινωνία προς το κοινό. Ανέδειξε το παράδειγμα της Ισπανίας, όπου οι ερμηνευτές έχουν ανεκχώρητο δικαίωμα εύλογης αμοιβής για το streaming, και στήριξε τις προτάσεις της ΑΕΡΟ-ARTIS για: **νομοθετημένο δικαίωμα εύλογης αμοιβής, υποχρεωτική συλλογική διαχείριση, άμεσες και αμεταβίβαστες πληρωμές από τις πλατφόρμες και αναγνώριση του «αλγοριθμικού**

ραδιοφώνου» ως ραδιοτηλεοπτικής μετάδοσης. Κατάληξή του: τα κεντρικά προβλήματα είναι εργασιακά και εξουσίας, όχι τεχνολογίας, και χωρίς δομικές αλλαγές κινδυνεύουν τόσο τα εισοδήματα των μουσικών όσο και η ίδια η ποιότητα της μουσικής.

2. Συζήτηση με συντονιστή τον μουσικό και ακτιβιστή Horace Trubridge

- Ο **Ioan Kaes (AEPO-ARTIS)** εντόπισε τις νομικές ρίζες του προβλήματος στις συνθήκες του WIPO της δεκαετίας του 1990, όπου **το “making available” θεσπίστηκε κυρίως για την καταπολέμηση της πειρατείας, όχι για να αποδώσει αμοιβή.** Οι ερμηνευτές έλαβαν ένα αποκλειστικό δικαίωμα χωρίς ενσωματωμένο μηχανισμό πληρωμής, σε αντίθεση με τους δημιουργούς. Έρευνες του δείχνουν ότι μόνο 4–9% των εσόδων από streaming αποτιμούν την ίδια την ερμηνεία, και ζήτησε ένα νέο δικαίωμα εύλογης αμοιβής τύπου “ενοικίου” για τους ερμηνευτές.
- Η **Xenia Iwaszko-Manning (Spotify)** τόνισε ότι το Spotify ήταν εκείνο που νομιμοποίησε και αδειοδότησε το μοντέλο πρόσβασης, ότι αποδίδει περίπου τα 2/3 των εσόδων από μουσική στους κατόχους δικαιωμάτων, και ότι έχει συμβάλει στην επάνοδο της βιομηχανίας σε ανάπτυξη. **Υποστήριξε ότι η αποτίμηση της αμοιβής ανά stream είναι παραπλανητική σε συνδρομητικό μοντέλο.** το βασικό μέτρο είναι το συνολικό ποσό πληρωμών, στο οποίο το Spotify προηγείται. Υπερασπίστηκε το όριο των 1.000 streams ως τρόπο ανακύκλωσης μικροπληρωμών που διαφορετικά μένουν αδιανέμητες, και δήλωσε ότι **η πλατφόρμα είναι ανοικτή σε διαφορετικά μοντέλα κατανομής**, υπό την προϋπόθεση συναίνεσης των κατόχων δικαιωμάτων.
- Ο **Lauri Rechardt (IFPI)** τόνισε την τελευταία **δεκαετία ανάπτυξης χάρις στο streaming**, με αυξανόμενες αμοιβές των καλλιτεχνών από τις μεγάλες εταιρίες και ενίσχυση του

μεριδίου των ανεξάρτητων. Υπογράμμισε ότι οι καλλιτέχνες έχουν πλέον περισσότερες επιλογές (DIY, διανομή, συμβόλαια), αλλά παραδέχτηκε ότι **είναι πιο δύσκολο από ποτέ να αναδειχτούν** σε μια παγκόσμια “οικονομία προσοχής”. **Η IFPI αντιτίθεται σε νέο νομοθετημένο δικαίωμα εύλογης αμοιβής, υποστηρίζοντας ότι αυτό θα αποδυνάμωνε τα αποκλειστικά δικαιώματα και θα περιόριζε τη συμβατική ευελιξία.**

- Ο **David Martin (Featured Artists Coalition)** συμφώνησε ότι το streaming ανέστησε μια αποδεκατισμένη βιομηχανία, αλλά **εντόπισε την αδικία στα παλιά δισκογραφικά συμβόλαια και στις αδιαφανείς συμφωνίες εταιριών και παρόχων.** **Η «επιλογή» των καλλιτεχνών είναι στρεβλή όταν μια μεγάλη δισκογραφική μπορεί να αποσπά 20–40% περισσότερη αξία ανά stream από μια ανεξάρτητη παραγωγή.** Μετά από πέντε χρόνια διαπραγματεύσεων στο Ηνωμένο Βασίλειο (συμπεριλαμβανομένης της απόρριψης πρότασης για ταμείο ερμηνευτών), **η FAC στηρίζει πλέον νομοθετική μεταρρύθμιση και το μοντέλο ακροατή**, κυρίως για λόγους δικαιοσύνης, μείωσης της απάτης και ενίσχυσης του δεσμού ακροατή και καλλιτέχνη.
- Ο **Μάνος Δεδεβέσης (Stay Independent)** περιέγραψε μια υπερκορεσμένη αγορά, επιβαρυσμένη επιπλέον από την Τεχνητή Νοημοσύνη, όπου **οι νέοι καλλιτέχνες υποχρεώνονται να είναι ταυτόχρονα επιχειρηματίες και νομικοί**, ενώ ακόμη διαμορφώνουν την τέχνη τους. Πολλοί καταλήγουν one-hit wonders που γρήγορα «καίγονται». Η εταιρεία του επικεντρώνεται στην εκπαίδευση των καλλιτεχνών, στην ενθάρρυνση δικαιότερων κατανομών εσόδων μεταξύ τους και στη συνεργατικότητα.



3. ΚΕΝΤΡΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ

- Υπάρχει ευρεία αναγνώριση ότι το streaming έσωσε οικονομικά τη βιομηχανία, αλλά δεν την έχει καταστήσει ακόμη δίκαιη για την πλειονότητα των δημιουργών.
- Υπάρχει γενική συμφωνία ότι οι μη προβεβλημένοι μουσικοί και πολλοί ερμηνευτές είναι θεσμικά υπο-αμειβόμενοι, και ότι η τρέχουσα νομική αρχιτεκτονική (ιδίως το «making available») είναι ανεπαρκής.
- Οι ενδιαφερόμενοι προτείνουν διαφορετικές λύσεις: δημιουργοί και σωματεία τείνουν προς νομοθετημένο δικαίωμα εύλογης αμοιβής (ER) και κρατική παρέμβαση, ενώ εταιρίες και Spotify προτιμούν συμβατικές βελτιώσεις και αλλαγές μοντέλου εντός του υπάρχοντος πλαισίου.
- Όλοι τόνισαν την ανάγκη για εκπαίδευση, διαφάνεια, και διατήρηση μιας «κρίσιμης μάζας» επαγγελματιών μουσικών ως απαραίτητη προϋπόθεση για ένα υγιές και βιώσιμο μουσικό οικοσύστημα.